

Neil Young: Heart of gold

Jonathan Demme, 2006

La première del disc *Prairie Wind* de Neil Young

Un documental?

Jonathan Demme, tot i ser més conegut per pel·lícules de gran èxit i commoció social, com ara *El silenci del anyells* o *l'aleshores* polèmica Philadelphia, no és la primera vegada que apropa la càmera a l'obra musical de Neil Young, cantautor nascut a Toronto. El 1991 ja es va encarregar de portar a un format visual el procés de gravació del disc en el qual Young estava treballant, juntament amb una de les seves bandes habituals, Crazy Horse. El resultat d'aquella filmació va sortir a la llum amb el nom de *Neil Young & Crazy Horse: the complex sessions*. Quinze anys després, Demme torna a apropar-nos la figura d'aquest músic ja mític. El context, però, és ben diferent. Neil Young surt retratat en allò que sembla la recta final de la seva carrera. És un músic consagrat i en el film presenta el seu llavors darrer disc amb tots els honors i amb el respecte unànim del públic.

Segons aquest format, això és un documental. Neil Young:

Heart of Gold és només l'enregistrament de la première d'un dels darrers discs del cantant nord-americà; un cantant en actiu des dels 60 que ha estat reconegut no només en el món del country rock o del folk rock. El món del rock independent el comença a apreciar quan un grup de joves d'una banda anomenada Sonic Youth, respon sables de l'etiqueta de noise —avui per alguns més que clàssica—, són teloners en la seva gira americana del 1990 amb Crazy Horse. El que teòricament havia de suposar un gran reconeixement del grup petit entre el públic consagrat a Neil Young, es va acabar convertint en l'ampliació del mercat tradicional de Neil Young expandint-se cap al món underground. Aquest salt també es deu a la banda que ha acompanyat durant anys al músic canadenc, Crazy Horse, amb qui van acabar per incorporar l'estil noise en els finals apoteòsics dels seus directes. És a partir d'aquest vessant més agressiu del rock

que Neil Young s'acaba convertint en una icona i, és fins i tot, considerat pare de l'escena grunge de Seattle i de grups com Pearl Jam.

Però Jonathan Demme no fa cap documental. No explica res, no hi ha una idea que el director vulgui mostrar, ni real ni imaginària, tampoc s'atén a la biografia de Young, ni tan sols a la relació profunda que manté amb els seus actuals acompanyants d'escenari (una de les quals és la seva pròpia dona). Al principi de tot, s'arriba a comentar que Neil Young, men tre gravava aquest darrer treball, va patir un aneurisma i va haver de ser intervingut a Nova York, però, fins i tot, això queda enrere. L'únic que sembla importar aquí és el producte: *Prairie Wind* i la seva estrena al famosíssim i prestigiós Auditori Ryman de Nashville, centre neuràlgic del folk americà. Per això, em sembla vergonyós que un vídeo d'un concert hagi obert un festival de «teòric» cinema independent com el Sundance Festival. Tampoc

considero que aquesta filmació mereixi estar en aquest cicle, ja que es tracta d'un cicle de cinema i no de música. Heart of the Gold, que porta el nom d'una cançó del propi Neil Young, concretament del disc Harvest, i que va esdevenir el single número u de l'autor, és tan sols una peça visual per a aquells que aprecien la música de Neil Young. I, fins i tot així, es podria arribar a dir que és força avorrida, ja que no són les millors cançons les d'aquest disc, tot i que a la segona meitat se'n recuperen d'antigues. Es tracta d'una obra de country folk en tota regla, en la seva essència més local i americana i amb uns arranjaments musicals odiosos, en especial els cors de les dones i del gospel afroamericà. Tot massa polidat i molt estàtic (que és el mateix que dir per a iaïos o per a burgesos de butaca d'auditori). El consol són les intervencions en solitari de Neil Young en alguns moments del concert, amb una posada en escena molt més intimista que ens recorda aquells bons temps del Harvest o de Zuma.

Com a antídoto, recomano a tots els que vagin al cinema, especialment a aquells que no els interessa Neil Young en la faceta que se'ns mostra, que vegin l'apropament cinematogràfic de Jim Jarmush —si encara els hi resta paciència—, qui va enregistrar una de les gires de Neil Young amb Crazy Horse. La diferència amb Demme és un muntatge molt més dinàmic, en un format més underground (com la pròpia música d'aquella època) i amb un llenguatge fílmic molt més intencional (compromès, podríem dir, en certa mesura, amb allò que es filma). Veurem, fins i tot, baralles entre els membres

del grup, la vida entre bastidors (o al backstage si es prefereix), ja que la música és més que un bonic escenari on tot sona de conte per a satisfer un parell de privilegiats amb poder adquisitiu per a una entrada.

Fitxa tècnica

Direcció: Jonathan Demme
Fotografia: Ellen Kuras
Producció: Jonathan Demme i Ilona Herzberg
Direcció artística: Michael Zansky
Muntatge: Andy Keir
Vestuari: Manuel Cuevas
Nacionalitat: Estats Units
Durada: 103 minuts

Filmografia (selecció)

2007
He comes in peace

2004
The manchurian candidate

2002
The truth about Charlie

1998
Beloved

1997
Subway stories

1996
Mandela

1996
Neil Young & Crazy Horse: the complex sessions

1993
Philadelphia

1991
El silencio de los corderos

1990
Miami blues